

№ 126 (25855)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы — газета издается с 14 марта 1923 года

2023 азы 15 июл — сусæны мæйы 15 бон, сабат

Аргъ 10 сомы

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

2 НЫСАНТÆ
Нæ удварны хæзнатæ

3 ТЕМАТИКОН ФАРС
Нæ Иры фæсивæд

4 ФЫДÆЛТЫККОН АЕГЪДÆУТТÆ
Базыгæй кувын...

Медиафорум

”PRO Кавказ”: уæлахиздзаутæ сбæрæг сты

Цæгат Ирыстоны ацыд дыккагæм дунеон медиафорум ”PRO Кавказ”. Йæ фæлгæты дыууæ боны дæргы арæст цыдысты мастер-кълæстæ, ахсджиаг ныхас-дискусситæ, ахуырадон мадзæлтæ, равдыстытæ æмæ литературон армукъа. Фæлæ уыйады форуму раз æвæрд хæстæ нæ фесты. Традицион ссис форуму журналистон ерыс. Ацы аз уацхæсджытæ сæхи фæлвардтой фараст номинаций жанртæм гæсгæ.

”PRO Кавказ”-ы дыккаг бон уыд дзæг цымыдисаг программæйæ, зæгъæм, эксперттæ кастысты лекцитæ. Уыдонæй иу уыд мыхуыры фæрæзты фидæны тыххæй. Ам, газет ”Цæгат Ирыстон”-ы сæйраг редактор **Битарты Мариней** амындæй, эксперттæ ныхас кодтой, газет-кæсджыты нымæц фæрылдæр кæныны тыххæй цы мадзæлтæ хъæуы, нымæцон дуг цауæр хæстæ æвæры мыхуыры фæрæз-

ты раз, цæмæй æрлæууы Интернету информацион фæрæзты рæнхъы. Ныхасы архайдтой газет ”Коммерсантъ”-ы сæйраг редакторы хæдивæг **Иван Сухов**, РЦИ-Аланийы мыхуыры фæрæзты æмæ дзыллон коммуникацыты комитеты сæрдары хæдивæг **Габалты Мæдинæ**, мыхуыры фæрæзты æмæ рауагъдадон куысты иннæ минæвæрттæ.

Иннæ цымыдисаг фембæлд уыд æфсæддон уац-

хæсджытимæ — телеканал ”Бетъырбук”-ы генералон директор **Александр Малькевич**, батальонтæ ”Ныббырст.Ирыстон” æмæ Аланыстон”-ы сæрмагонд уацхæссæг **Мамсыраты Георги**.

Бирæ зæрдылдарæн мадзæлтæ арæст уыд форуму фæлгæты, бирæ ахсджиаг хуыдытæ загъд уыд, фæлæ кæронбæттæн æрхæццæ. Уый та ууыл дзурæг у, æмæ сбæрæг сты журналистон ерысы

уæлахиздзауты нæмттæ. Уæлдæр куыд загътам, афтæмæй уацхæсджытæ архайдтой фараст номинаций: ”Идея PRO интервью (видео æмæ текст)”, ”Идея PRO репортаж (видео æмæ текст)”, ”Идея PRO очерк (видео æмæ текст)”, ”Идея PRO авторский канал в социальных сетях”, ”Идея PRO радио” æмæ сæрмагонд номинаци — ”Идея PRO защитников Отечества: вчера, сегодня, всегда!”

Уымæй уæлдай, ацы аз ерысæн уыд Гран-при дæр ”Идея PRO”. Уæлахиздзаутæн кады гæххæттытæ æмæ премитæ лæвæрд æрцыдысты, медиафоруммæ æвæрæн цы амалхъомтæ бахастой, уыдоны къухæй. Ерысы сæйрагдæр номинаций уæлахиздзауы сгорæхджын кодта РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар **Дзанайты Барис**.

(Кæрон 2 фарсыл)

Нымæцтæ

Æфстæуттæ — амалхъомадон компанитæн

Амалхъомадон къабазы райрæзтыл чи ауды, уыцы организацитæй иу у Кредитон зæрдæдарæнты республикон фонд.

Цæгат Ирыстоны Экономикон рæзты министрды пресс-службæ куыд фехъусын кодта, афтæмæй 2023 азы фыццаг æмбисы амынд фонд республикайы чысыл æмæ рæстæмбис амалхъомадон куыстæуттæн алыхузон нысанæн финансон æхуысы хуызы радих кодта 1,2 миллиард сомæй фылдæр.

Æмткæй райсгæйæ, фонды æфстæуттæй азы фыццаг æмбисы спайда кодтой чысыл æмæ рæстæмбис амалхъомадон 59 субъекты.

Уыдонæн сæ фылдæр æрбынаæттон сты Дзæуджыхъæуы. Иннæтæ сты Рахизфарсы, Кировы, Ерафы, Ерыдонны æмæ иннæ районы.

Фонды минæвары ныхасмæ гæсгæ, амалхъомтæ цы кредиттæ æркуыртой, уыдонæн сæ фылдæр хай хардзгонд æрцæудзæн хъæуон хæдзарды, промышленнон куыстад æмæ базарды проекттæ æххæст кæныныл.

Нæ уацхæссæг

Транспортон фыдбылыз

Æфсæнвæндагыл — уæлдай къæрцхъус

Знон райсомы 8 сахатыл Елхотæ ’ввахс æфсæнвæндагыл æрцыд транспортон фыдбылыз.

Поезд ”Дзæуджыхъæу - Мæскуы”-йæн йæ фæндаг ахгæдта уæзласæн хæдтулгæ. Æмæ дыууæ транспортон фæрæзы кæрæдзисцавтой. Поезды маши-

страды РЦИ-Аланийы Сæйраг управленийы пресс-службæ. Бон-сихорафон акционерон æхсæнад ”Уæрæсейы æфсæнвæндагтæ”-

нист бæргæ бафæлвардта æвæстиатгæй æруро-мын, фæлæ ма уæддæр вагæттæ хал уæзласæн хæдтулгæ йæ разæй иу-цæдæр фæлæстæ.

Хæдтулгæйы шофьор рынчындонмæ бахауд. Иннæ бæллæцæттæй хыгдард ниц байгæфта.

Уый тыххæй фехъусын кодта УФ-йы Æнæнхæлæджы уавæрты мини-

йы минæвар куыд радзырдта, афтæмæй фæндагон фыдбылызы аххосæй Дзæуджыхъæу æмæ Мæскуы, Адлер æмæ Бетъырбукы ’хсæн цæуæг поездты цыд цалдæр сахаты фæкæуытæ. Боны дыккаг æмбисы æфсæнвæндаджы амынд уацæг ногæй æнæкæуылмпыйæ кусын райдыдта.

Нæ уацхæссæг

Уæрæсе — Хуссар Ирыстон

”Амонд” — дунеон фестивалы

Адæмон кæфтыты хуссарыстойнаг ансамбл ”Амонд” æрæдзы горæт Махачкалайы архайдта дунеон фольклорон фестивал ”Хохæгтæ”-йы.

Цхинвалы районы культурæйы управленийы минæвар Тедеты Зæлинæ журналисттæн куыд радзырдта, афтæмæй ”Амонд”-ы минæвæрттæ фестивалы мадзæлтты фæлгæты равдыстой цалдæр музыкалон-хореографион композицийы. Уымæй уæлдай, ирыстойнаг кафджытæн уыд хицæн концерт дæр. ”Махачкалайæ уæлдай, нæ республикайы минæвæрттæ сæ аивадимæ базонгæ кодтой республикайы районы цæрджыты дæр”, — загъта уый.

”Амонд”-ы архайджытæн фестивалон жюри саккаг кодта сæрмагонд дипломтæ.

(Информацион агентад ”Рес”)

Парламенты советæй

Кировы район: йæ абон, йæ фидæн

Уыд Републикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламенты советы радон æмбырд. Амыдта йæ ТУСКЪАТЫ Таймураз. Депутаттæ афæдзы райдайены хорз фæтк сфидар кодтой æмæ, уый æххæст кæнгæйæ, дардæр куæст балцы удысты Кировы районы.

Парламенты уæнгтæ Елхоты цы æмбырд сарæзтой, уым æркастысты районы социалон-экономикон уавæрмæ, национ проекттæ æмæ пæдзахадон программæтæ куыд æххæстгонд цæуынц, уыцы фарстæмæ. Депутаттæ фæдтой, скъолатæ æмæ фæндагтæ цалцæг, социалон объектты арæстæд.

Советы æмбырды райдайæн Тускъаты Таймураз бæстон радзырдта районы историйы фæдыл, канд нæ республикайы нæ, фæлæ æнæхъæн Уæрæсейы дæр зындгонд чи уыдис, йæ намысджын фæллойæ йæхицæн адæмы зæрдæты ном чи скодта, нæ бæстæйы рæзмææ стыр æвæрæн чи бахаста, уыцы разæгъды лæгты царды хабæрттыл.

Парламенты уæнгтæ байхуыстой, районы бюджеты фæрæзтæ ивгъуыд 2022 азы куыд хардзгонд цыдысты, цы бафтыд районы къухы саразын æмæ дарддæр цæуыл архайдзысты, уыцы доклад-

мæ. Уый фæдыл раныхас кодта Кировы районы бынæттон хиуынаффæйды администрацийы сæргълæууæг **Батиаты Хъазыбег**. Куыд радзырдта, афтæмæй хъалонты æмæ æнæхъалонты бюджеты æфтиæгтæ ивгъуыд аз сырæзыдысты **83,1** милуан соммæ. Ацы нымæц та ууыл дзуры, æмæ район йæ социалон хæстæ æххæст кæны афаныл æмæ бæлвырд.

— Районы бюджетмæ цы æфтиæгтæ æрбацыд, уыдон хардзгонд цыдысты комкоммæ нысантыл. Кæд абон зын рæстæджытæ сты, санкциты уавæры цæрæм, уæддæр нæ район архайы йæ размæ æвæрд нысантæ æххæст кæныныл, æмæ нæ къухы æфтгæ дæр кæны. Район

рæзы, хуыздæр кæныныл йæ цæрджыты социалон уавæртæ дæр. Ивгъуыд 2022 азы бюджеты фæрæзтæ хардзгонд цыдысты: ахуырадыл, национ экономикайыл, физикон культурæйыл, цæрæнуатон-коммуналон хæдзардыл. Нæ район хъæуонхæдзарадон у. Аграрон къабазы нæм архайы 90 хъæуонхæдзарадон куыст-уаты æмæ 205 та — хицæн амалхъом адæймаджы æмæ арендатортæ. Уымæй уæлдай ма, районы ис 6643 хи хардзгонд цыдысты. Ивгъуыд аз районы хоры æрзад уыдис 60103 тоннæйы, 1921 тоннæйы та — халсартæ. 1269 гектары фæфылдæр дыргъ-цæхæрадагтæ фæз дæр. Дыргъты тыллæг систам

10193 тоннæйы. 2021 азимæ абаргæйæ, ацы нымæцтæ сты æнтыстджыныл нымæд. Зæгъын хъæуы уый дæр, æмæ районы райрæст кæсагдарынады къабаз. 350 гектарыл цæдтæй 2022 азы кæсæджы продукцийы нымад цы сырæст 229 тоннæмæ. Уæдæ фосдарынады фарстайы дæр район æнтыстджын къæхдзæфтæ кодта. Сæ нымæц уыдис: 3195 сæры стуртæ æмæ 8459 фысвос. Афтæмæй дзидзайы продукци ивгъуыд аз 528,2 тоннæмæ схызт, æхсыры продуктты нымæц та 1779 тоннæйы. Æхсызгон хуындæг рауад, районы аграритæ кæй фæуæрæхдæр кодтой хоры зымæгон культурæты фæз 330 гектарыл. Уæдæ

(Кæрон 2 фарсыл)

Бынæттон хиуынаффæйад

Спортивон æмæ хиирхæфсæн фæзтæ

2023 азы райдайæнæй нырмæ Дзæуджыхъæуы цалцæгтонд æрцыдысты спортивон æмæ сывалæтты хиирхæфсæн 16 фæзы.

Ахæм нымæцтæ фехъусын кодта Цæгат Ирыстоны сæйраг горæты администрацийы пресс-службæ.

Пресс-службæйы минæвары ныхасмæ гæсгæ, муниципалон куыстат ”Спецэкспервис”-ы бригадатæ цалцæгтæнæн æмæ фæлгонцадон куыстытæ бакодтой Владикавказæ, Къырджалиæ, Дзусы-фырты, Ирыстойнаг, Темырты æфсымæрты, Мæскуыйæ, Ирыстойнаг, Кутузовы æмæ æндæр уынгты.

Хæстæгдæр рæстæг цалцæгтæнæг бригадатæ бавналдзысты, Кольбусы, Леваневскийы, Герцены æмæ иннæ уынгты бирæфатерон цæрæн хæдзарыты кæртты цы спортивон æмæ хиирхæфсæн фæзтæ ис, уыдоны рацæрæзмæ.

Æмткæй райсгæйæ, амынд муниципалон куыстаты бæрны ис 235 спортивон æмæ хиирхæфсæн фæзы.

Нæ уацхæссæг

Дзырды фарн

Скъола — зонды мад.

ЕГХИХИТЫ Мæтæри

Боныхъæд

Республикайы гидрометцентр куыд хъусын кæны, афтæмæй абон, 15 июлы, ранай-рæтты уардзæн. Уæлдæфы температурæ республикайы — **28-33 градусы хъарм**, Дзæуджыхъæуы — **28-30 градусы хъарм**.

Боны дæргъ — 15,00

Хурыскæст — 04,36
Хурныгуылд — 19,36

Валютæйы аргъ

Доллар — 90,12 ↑
Евро — 101,2 ↑

12+

Хицауадæй

Нæ удварны хæзнатæ

РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар ДЗНАЙТЫ Барис разамынд кæмæн лæвардта, уыцы 'мбырды ныхас цыдис Цæгат Ирыстоны культурон исбонны цыртдзæвæнтæ бахъахъхъæныл. Йæ разыхасы фæнысан кодта, уыцы хæзнатæ бахъахъхъæныл кæй у республикайы профилон куыстуатты архайды сæйраг нысан.

— Цæгат Ирыстонæн ис хæздыг историон æмæ культурон бынтæ. Ис нæм бирæ рагон цыртдзæвæнтæ. Бонæй-бонмæ рæзы республикайы уазджыты цымыдисдзинад æмæ объекттæм. Æнæ бафиппайгæ нæй, цы бирæ куыст æрцыд уыцы бæсты-хæйттæ сног кæныны хуыддæгты, Аланийыл саргууыды 1100 азы фæлгæсты, — загъта Дзанайты Барис. — Фæлæ ма нын бакусинаг дæр бирæ ис нырма. Нæ республикайы Сæргълæууæджы уынаффæтæ дæр баст сты нæ культурон хæзнатæ бахъахъхъæныл мæ. Хуымæ сæ фидæны фæлтæртæн аккаг хуызы ныууадзæм. Федералон нысаниуæг кæмæн ис, ахæм 411 объекты, стæй 264 регион-алон нысаниуæгымæ æмæ ныр кæй сбæрæг кодтой, ахæм 1307 объект хъахъхъæны пæддзахад. Ацы бæрæггæнæнтæ фæ-

сæвæрын хъæуы информацион фæйнæджытæ, бæлцæттимæ чи дзура, уыдон та сæхæдæг хуымæ иттæг хорз зоной алы объектæн дæр йæ рагон истори æмæ хицæндзинæдтæ. Хуыддагмæ

куыдфæндыйы цæстæй хуымæ мачи кæса. Хуымæ историон цыртдзæвæнты алыварс уа æфснайд æмæ сыгъдæг. Уый у æрвылбонны куыст, — бафæдзæхста Дзанайты-фырт.

Районы сæргълæуджытæн сæ хæс у, уавæр куд ивы, уымæ цæст дарын, барвæндонæй дзы хуымæ мацы арæстæдтæ цæуа.

Пæддзахадон исбонд æмæ зæххы ахæстдзинæдты министрæд профилон комитетимæ иумæ, республикон æмæ муниципалон исбонады чи ис, уыдонны уавæрмæ хуымæ цæст дарой æмæ сæ бахъахъхъæныны тыххæй фæндæттæ бахæссой. Алы объект дæр бахæссон хъæуы Иумæйаг пæддзахадон реестрмæ.

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Хуссар Ирыстонæй

Уæлæмхасæн бынæттæ

Хуссар Ирыстоны Хицауад фарста æвæры, цæмæй Дзау æмæ республикайы иннæ районы дæр байгом уой компани "БТК-4"-ы дæлхайæдтæ.

Уый тыххæй Дзауы районы цæрджытимæ фембæлдды фехъуын кодта республикайы Президент Гаглойты Алан.

Президенты ныхасмæ гæсгæ, уыцы хуыддаг къухы куы бафта, уæд республикайы фæзындзæн цалдæр сæдæ уæлæмхасæн кусæн бынаты. "Æрæджы мын сæрмагонд фембæлд уыд компани "БТК-4"-ы бындурæвæрæг, зындгонд амалхæм Боллоты Таймураз-имæ. Уыцы фембæлдды ацы фарстайыл дæр æрныхас кодтам. Ныр та республикамæ ссыд компаниийы минæвар — уый бынæттон ведомствæты бæрзонд куджытимæ æр-дзурдзæн, компаниийы ног дæлхайæдтæ районы кæцы бынæтты æрæвæрдзысты, ууыл", — бафиппайдта Гаглойты-фырт.

(Информацион агентдæ "Рес")

Социалон фондæй

Пенсион æмæ æндæр лæггæдтæ — электронон хуызы

Уæрæсейы Социалон фонды РЦИ-Аланийы регионалон хайады специалисттæ 2023 азы райдайæнæй нымæ республикайы цæрджытæн бакодтой 48 мин алыхуызон социалон лæггæдтæй фылдæр.

Уымæ, уыцы лæггæдтæн сæ 70 процентæй фылдæр адым райстой электронон хуызы.

Ахæм нымæцтæ фехъуын кодта фонды регион-алон хайады пресс-службæ.

Зындгонд куд у, афтæмæй Социалон фонды хæстæ бирæ æмæ вазыгджын сты, йæ лæггæдтæй йын пайда кæнынц хистæр кары фæлтæртæ, ветерантæ, сахъат адым, сывæллонджын бионтæ æмæ, пæддзахад алыхуызон социалон зæрдæдæрæнтæ кæмæн сфидар кодта, уыцы кьордты минæвæрттæ.

Уымæ, азæй-азмæ фылдæр кæны, фондимæ электронон æмгуыстады фæткмæ чи ивы, уыцы адымæ нымæцтæ. Уымæн ахъаз сты Социалон фонды электронон сервистæ. Уыдонæй спайда кæнæн ис фонды официалон сайты фæрцы. Нырæккæ фонды электронон сервисы фæрцы райсæн ис 100 алыхуызон лæггæдтæй фылдæр. Уыцы æууæл, кæй загъын æй хъæуы, адæймагæн фадат дæтты йæ фарста дæрддзæгмæ уагыл алыг кæнын, фонды фæзуатон дæлхайæдтæ йæ цæуын нал бахъæуы.

Социалон фонды лæггæдтæй электронон хуызы спайда кæныны тыххæй æппæт фарстытæ дæр бадæттæн ис сæрмагонд контакт-центрмæ ахæм телефонæй: 8-800-200-07-81 (кусы 9 сахатæй 18 сахатмæ, майрæмбонны та — 9 сахатæй 16 сахат æмæ 45 минутмæ).

Нæ уацхæссæг

РЦИ-Аланийы Прокуратурæйы пресс-службæ

Хиуынаффæйад

Рацарæзтон куыстытæ — Дзæуджыхъæуы Доны станцæйы

Дзæуджыхъæуы Доны станцæйы дæрдæр цæуынц бындурон рацарæзты куыстытæ.

Рацарæзты проект куыд æххæстгонд цæуы, уый сбæлвырд кæныны нысанымæ объект бабæрæг кодта Дзæуджыхъæуы администрацийы сæргълæууæг Милдзыты Вячеслав.

Подрядон организациийы минæвæрттимæ

аныхас кæнын æмæ куысты фæткимæ базонгæ уæвыны фæстæ Милдзы-фырт куд фæбæрæг кодта, афтæмæй куыстытæ раздæр фидаргонд графикæй иу-цасдæр фæиппæрд сты.

— Куыстытæ бынтон зæрдæзæггæ фæткыл нæ цæуынц. График иу-

цасдæр фæкъуыхцы, дзæвгар рæстæг къæвдатæ кæй уыд, уымæ гæсгæ. Фæлæ ныр бонны хæд зæрдæхсайгæ нал у, арæзтадон фæзыл эмæлд фæахæдгæдæр кæнын хъæуы, — бафиппайдта администрацийы разамонæг.

Подрядон организациийы минæвæртты ны-хасмæ гæсгæ, объектыл æрвылбон кусынц 60 адæймаджы бæрц æмæ арæзтадон техникайы 12 иуæджы. Ныридæгæн уал аразджытæ кæнынц Доны станцæйы цадты бетон кьултæ æмæ æндæр бындурон куыстытæ. Цадты кьултæ æмæ бындуртыл уал скардз кодтой бетоны 1 мин кубометрæй фылдæр.

Нæ уацхæссæг

Кировы район: йæ абон, йæ фидæн

(Райдайæн 1 фарсыл)

Стыр æргом здæхт цæуы ахуырад æмæ æнæниздзинады къабæзтæм дæр. Бындурон цалцæг æмæ модернизацийы программæмæ хаст æрцыдысты ськолатæ æмæ рæвдауæндæттæ. Алы ськолайæн дæр дихгонд æрцыд 6 милуан сомы нырыккон ифтонгæртæ самал кæнынаг. 2022 азы сæ дуæрттæ байгом кодтой культурæйы къабызы бæстыхæйттæ Ставд-Дуртæ æмæ Ираны хъæуты. Уырдаг æрвыст æрцыдысты ног специалисттæ, сæвæрд дзы хихæппæрисадон аивады алы кьордтæ. 2023 азы та райдыдтам Змейкайы донны хæтæлтæ æмæ ськолаты рацарæзт. Бирæ хуыддæгтæ æххæст кæнæм пæддзахадон программæтæ æмæ национ проектты фæрцы. Цыбыр дзырдæй, район рæзы, лыгонд цæуынц ахсджиаг фарстатæ, царды уадзæн нæ ног нысантæ. Æппæт ацы куыст цæуы районы цæрджытæ æмæ разамынды иумæйаг архайдæй, — загъта Батиаты Хъазыбег.

Æмбырды рæстæг депутаттæ æркастысты æмæ ивдзинæдтæ бахастой иуæй-иу закьоны проекттæм дæр. Уый фæстæ Тускъаты Таймуразæн администрацийы уыд-дæй фембæлд районы фæллой æмæ хæсты ветерантимæ. Парламенты Сæрдармæ лæвæрдтой фарстытæ, уæлдай тынгдæр адæмы цы тыхсын кæны, уыцы лыггæнинаг хуыддæгтæ фæдыл. Районы Ныхасы сæргълæууæг Къубалты Солтан куд радзырдта, афтæмæй ськолаты ахуырадон программæйæ айстой ирон æгъдæутты урок.

— Нæ традицитæ æмæ æгъдæуттæ ськоладзаутæн амынд цыдысты бæлвырд, æмæ уый тынг хорз мадзал уыдис мадæлон æвзаджы рæзтæн. Ныр та ирон æвзаджы сахæттæ дæр фæхъаддæр кодтой, æмæ уыцы хуыддæгтæ мах, районы цæрджытæ, разы не стæм, — загъта Къубалы-фырт. Фарстытæ бирæ уыдысты, æмæ се пæтæты фæдыл дæр спикер зæрдæ бавæрдта хæстæгдæр рæстæг сæ сæххæст кæнынаг.

Кировы районмæ кусæг балцы рæстæг Тускъаты Таймураз бабæрæг кодта социалон объекттæ дæр. Елхоты спорткомплекс арæст æрцыд 2017 азы. Уый размæ спортæй сывæллæттæ æмæ фæсивæд архайдтой ськолаты залты. Ныр егъау Спортивон галуан йæхимæ 'лвасы канд районы рæзгæ фæлтæры нæ, фæлæ нæ республикайы сывæллæттæ дæр. Спорт-комплекс куджытæ Парламенты Сæрдарæн радзырдтой сæ æнтыстдзинæдты тыххæй. Бæстыхайы ис æппæт нырыккон фадæттæ дæр спортты алы кьордты архайынаг, уымæ, æрмæст ерысты нæ, фæлæ хи дзæбæхгæнæн мадæлтæ дæр. Тускъайы-фырт бабæрæг кодта Кæрдзыны хъæуы ськола æмæ рæвдауæндон дæр. Ахуырадон æмæ хъомыладон куыстуæтты разамонджытæ радзырдтой, сæ куысты хæстæ æххæст кæнынаг сын алы хорз уавæртæ дæр кæй ис, районы разамынды сын бахъуаджы сахат ахæдгæ æххуыс кæй кæны, уый фæдыл.

ДАДТЕТЫ Тамилæ

Æхсæнад

Сæ сабибонтæ — æнæрæвгъыг

Советон Цæдисы ацы цæрджытæн сабибонтæ нæ уыд. Сæ азтæй раздæр ралæгтæ сты, сæ лæмæгъ уæхсчытыл бавæрстой бирæ фидæбон. Зындзинæдтæн — фæразон, хистæрты фаремæ хæсты ныхмæ æрлæууыдысты. Сæ цацсыгтæ згъалгæйæ, хæсты быдырма фæндарæст кодтой сæ фыдæлты, уый фæстæ та æдзынагтæй кастысты, кæд мыййаг хæдзармæ фæндагыл уыдонæй исчи æрбацæуы. Хæстон фындаджытæ-ну сæ гыццыл къухтæй риумæ ныхъывтой...

Мызуры цæрæг **Едзиты Андрей...** Ацы адæмæн нæ уыдис амондджын сабибонтæ, кад æмæ ради-мæ цæрынц адæмы 'хсæн. Районы сæ зонынц æмæ сын аргъ кæнынц сæ бирæ азты иузæрдийон фæллойы тыххæй, сæ алыварс адæмæн хæссынц æхсæзгон æнкъарæнтæ.

Æхсæнадон майдан "Хæсты сывæллæттæ" æмæ чингуытæ уыдонæй

"Хæстон æфысмаæрад"-ы цæгатырстойнаг хайады хицау **Басаты Валери,** районы Ветеранты советы сæрдар **Икьоты Руслан,** районы æхсæнадон палатæйы сæрдар **Æгъуызарты Валери,** æфсæддон **Хориты Эсен,** районы Минæвæртты æмбырды депутат **Дзаарасты Аслан,** районы администрацийы сæргълæууæджы хæдывæг **Æгъуызарты Хетæг.** Кадджын мадзалы уыдысты курдиатджын сывæллæттæ — æрыгон нывгæнджытæ архайдтой ахуырдауы 'хсæн нывкæнынады конкурс "Есть память, которой не будет конца"-йы, стæй Æппæтуæрæсеон патриотон конкурс "Память сильнее времени"-йы. Кæстæр фæсивæды дисы бафтыдта, хæсты сывæллæттæ цы бирæ зынтæ бавæрстой, уый, Уæлахизмæ сæ тырнындзинад. Хæсты сывæллæттæ номæй зæрдиаг арфæ ракодта Лилия Магелат.

— Махæй алкæмæн дæр ацы майдан уыдзæн нæ сабибонты мысынæгтимæ баст. Нæ фæлтæр цы зындзинæдтæ бавæрста, уыдон макууал мачи бавæрæд. Амондимæ сабыр бæстæйы цæрут! — загъта сьлгоймаг.

Фæснихас: Æхсæнадон майдан лæвæрд цæуы Уæрæсейы граждæнтæн 1928 азы 22 июнæй 1945 азы 3 сентябрмæ чи райгуырд æмæ хæсты рæстæг иудаджы Советон Цæдисы чи цардис, уыдонæн.

ГУГКАТЫ Жаннæ

Барад

Фæдзæхстадон фиддонтæ — мæнг фæндагон-транспортон фидбылызты тыххæй

Цæгат Ирыстоны Прокуратурæ зылынгæнæг хатдзæг сфидар кодта, фондз адæймаджы кæм уыд, ахæм фыдгæнæг кьорды уæнтты ныхмæ цы угуловон хуыддаг арæст æрцыд, уый фæдыл.

Амынд кьорды уæнгты азымджын кæнынц УФ-Иы Уголовон кодекс цалдæр статьяйы бындурыл, фæдзæхстады къабызы цæст-фæливан митæ кæй сарæзтой æмæ æнæзакъон компенсацион фиддонтæ кæй райстой, уымæ бастæй.

Слестгæнджытæ куд райртæстой, афтæмæй 2019 азы Дзæуджыхъæуы 34-æздзыд цæрæг йæ алыварс æрбамбырд кодта цалдæр адæймаджы, цæмæй иумæйаг хуарутæй башархайой фæдзæхстадон компаниы фæрæзтæй адавын.

Кьорды уæнгтæ, раг-агъоммæ баныхас кæнгæйæ, фæдзæхстадон компанигæм æрвыстой фæндагон-транспортон фидбылызты тыххæй суагъæтæ. Афтæмæй та, æппæт уыцы фæндагон-транспортон фидбылызтæ дæр уыдысты æрхуы-дыгонд. Фæлæ, цалынмæ æгæгдзинад нæ рагом, уæдмæ 18 "фæндагон-транспортон фидбылызы"

дад æхцатæ. Уый фæдыл уынаффæ, кæй загъын æй хъæуы, рахæдзæн тæрхондон, фæлæ уал слестгæнджыты домæнтæм

тыххæй фыдгæнæг кьорды уæнгтæ фæдзæхстадон компанигæй компенсаци-ты хуызы райстой 7,2 милуан сомы бæрц.

Уголовон хуыддаджы фæлгæты фæдзæхстадон компанигæ курдиаттæ бæлæвæрдтой, цæмæй ах-хосджынтæй бадомой

РЦИ-Аланийы Прокуратурæйы пресс-службæ

НА ИРЫ ФÆСИВАД

ГАЗЕТ ГАЗЕТЫ

ФАРС ЦÆУЫН РАЙДЫДТА 1994 АЗЫ 31 МАРТЫЙЫ

2023 АЗЫ 15 ИЮЛ — СУСЭНЫ МЭЙЫ 15 БОН, САБАТ №6 (90)

Архайд

Уæлахиздзау

Дæуджыхъæуы Александр Пушкины номыл 7-æм астæуккаг स्कôлайы 5-æм къласы ахуырдау Реуазты Данæ сси аив къасынæй Дунеон конкурс "Живая классика"-йы уæлахиздзау. Арæст арæст æрцъд Мæскуыйы Сырх фæзы. Æрæджы уый тыххæй фыста "Литературная газета" дæр.

Данæ йæхæдæг куыд загъы, афтæмæй йын поэзи йæ фыд бауарзын кодта. Цы स्कôлайы ахуыр кæны, уым ныридагæн моноспектаклы ахъазыд.

Иæ мад — **Гайты Людмила** куыд фехъуыс кодта, афтæмæй Данæ жюриий алы уæнгæй дæр райста бæрзонд бæрæггæнæнтæ.

— Кæд ранымæгæйæ дыккаг архайдта, уæддæр ын жюриий уæнгтæ иууылдæр сæвæрдтой дæсгай баллты. Зындгонд артист **Дмитрий Дюжев** сæрмагондæй раныхас кодта Данæйы тыххæй.

— Нæ зæрдæтæ цины æнкъарæнтæй байдзаг сты. Уый тынг ахсджиæг

уæлахиз уыд махæн! Данæ бакаст зындгонд уырыссаг классик Иван Тургеневы уацмис "Голуби". Йæхæдæг куыд загъта, уымæ гæсгæ æнæхъæнæй дæр аныгъуылдис уацмисы мидисы, суанг ма йын бонхъæд дæр уымæн феххуыс. Мах тынг амондджын стæм, — фæбæрæг кодта Людмила.

Кæронбæттæны фембæлдисты 10 адаймæджы — Æппæтуæрæсеон конкурсы æмæ Дунеон конкурс "Живая классика"-йы уæлахиздзаутæ. Реуазты Данæ райста æппæты бæрзонддæр балл æмæ бахауд æртæ тæкка хуыздæртты номхыгъмæ.

— Фыццаг дзы архайдтой æппæт Уæрæсе æмæ дунейы 50 бæстæйы. Кæронбæттæнмæ рацыдысты Амырычы, Мексика, Эстони æмæ Сомихы минæвæрттæ, — фæбæрæг кодта Людмила.

Уæ зæрдыл уын лæууын кæнæм: конкурс "Живая классика"-йы кæронбæттæн ацъд центр "Артек"-ы. Данæ уыд иунаг уæлахиздзау, Ломоносовы номыл स्कôлайы стипендиат чи сси, ахæм.

Уыцы курæх ын фадат дæтты МГУ-йы пансионаты лæвар ахуыр кæнынæн æмæ уый фæстæ цавæрфæнды уæлдæр ахуыргæнæндонмæ бацæуынæн.

КОЧИТЫ Альбинæ

Конкурс

Мæздæджы районы æвзонг нывгæнджытæ

Æрæджы Мæздæджы равæрстой нывты конкурс "Голос детства"-йы хуыздæр æвзонг нывгæнджыты. Алы хатт конкурсы архайдтой 150 куыстæй фылдæр. Бавдыстой сæ ахæм номинациты: "Живопись", "Графика" æмæ "Декоративно-прикладное творчество". Номинацитæм хауд канд сæрибар нæ, фæлæ ма дыууæ уæлæмхасæн темæйы: "Красота божьего мира" æмæ "Сокровища нартов".

Конкурсы сæйраг нысан уыд ссарын æмæ сбæрæг кæнын курдиатджын сывæллæтты, аивадон сколаты ахуырдауты æмæ сæ ахуыргæнджыты сфæлдыстадон дæсныиад фæбæрæзонддæр кæнын.

Жюриий уæнгтæ куыд сбæрæг кодтой, уымæ гæсгæ сывæллæтты нывтæ дисы 'фтауыц сæ уды сыгъдæгдзинад, хъармдзинад, зæрдæхæлардзинад æмæ уарзондзинадæй. Алы кърандас кæнæ ручкæ, кæттагыл цæмæйдæриддæр ныв кæнын, сæ мидæг хæссынц фарн æмæ хорздзинад.

Дæуджыхъæуы епархийы дини ахуырады кахетизацийы хайады сæргълæууæг **Артёмий Пономаренко** куыд фæбæрæг кодта, уымæ гæсгæ архайджыты нымæс азæй-азмæ кæны фылдæрæй-фылдæр, сывæллæттæ та тырнынц рæсугъддзинад æмæ уды сыгъдæгдзинадмæ.

Куыстытæ бæлвырд иртæстгонд æрцыдысты. Уый фæрцы куыстытæй сбæрæг кодтой 66 æмæ сæ кармæ гæсгæ сывæллæтты адих кодтой æртæ къордыл. Архайджыты 'хсæн уыдысты Мæздæджы районы æмæ Стъарополы крайы Курскийы станицæйы сывæллæтты аивадон сколаты минæвæрттæ.

Ионы кæронмæ фенæн уыд уыцы нывты равдыст. Аивад чи уарзы, уыдонæн хорз фадат уыд æрыгон нывгæнджыты сфæлдыстадыл бацын кæнынæн, сæ дæсныиадæн сын аргъ скæнынæн, удчырын æмæ рæсугъд зæрдæйы æнкъарæнтæй бафсæдынæн.

Аивад

Зарæджы фарны аудынад

Алагыры Сывæллæтты аивæдты स्कôла ныр бирæ азты дæргъы йæхимæ 'лвасы курдиатджын сабиты æппæт районæй дæр. Уыдон ам ахуыр кæнынц алыхуызон сфæлдыстадон дæсныиадтыл. Сæ сæйрагдæр хуызтæй иу у хоры зарыны аивад.

Хормейстер **Гаситы Иринæйы** къласы цы фæсивæд æрбамбырд сты, уыдон сæ удтæй фылдæр уарзынц зарын. Сæ къорды истори нырма хæрз цыбыр у, фæзындис 2018 азы.

— Мæхæдæг дæр ацы स्कôлайы рауагъдон дæн, æмæ, ардæм кусынмæ куы 'рбацыдтæн, уæд мыл æхсызгонæй сæмбæлдысты директор **Искаты Элизæ** æмæ мæ ахуыргæнæг **Толпарты Беллæ**, хионы цæстæй мæм ракастысты. Беллæйæ тынг бузныг дæн, уымæн æмæ мын æнæвæгъуæй лæвар кодта йæ профессионалон дæс-

рæдзийы æмбарой æмæ хъусой, æмæ, мæнмæ гæсгæ, уыцы хъуыддаг мæ къухы бафтыд, — загъы Гаситы Иринæ.

Абон коллективы репертуары ис 3-æмæ 4-хæмæдджын уацмистæ.

Архайынц дзы 25 зарæггæнæджы, репетицитæм дæр цæуынц стыр зæрдиагæй.

Уыдоны 'хсæн сты Сывæллæтты аивæдты сколайы рауагъдонтæ **Чсиаты Мария**,

Тавифа Акиева, **Фардзинты Валерия**,

Уазиты Дæрæсæ æмæ **Зæринæ**, **Хъулаты Аланæ**.

Ивгъуыд ахуыры аз хоры къорд зæрдиагæй архайд-

— Уымæн ирд æвдисæн уыд нæ къорды архайд хоры коллективы Æппæтуæрæсеон фестивал-конкурсы. Уыцы хъуыддагжы нын зæрдиагæй баххуыс кодта Алагыры районы культурæйы управленийы разамонæг **Дзугкойты Дзамболат**. Не сколайы историйы фыццаг хатт хоры къордæн бахуыдтой концертон уæлæдæраес.

Уый руаджы нæ сценикон фæлгонц рауад зæрдæмæдзæугæ.

Стыр ахсджиæг хъуыддагыл манаймын, конкурсы агъоммæ мæ раздæры ахуыргæнæг дирижеры дæсныиадыл, зындгонд хормейстер **Туаты Владимир** не сколамæ кæй æрба-

цыд æмæ цæстуарзонæй хоры уæнгтæн профессионал дæсныиады сусæгдзинæдтæ кæй бахай кодта, уый.

гæсгæ конкурсы нæ архайд рауад æнтыстджын, æмæ систæм фестивалы уæлахиздзаутæ, — загъта хоры разамонæг.

Хæрз æрæджы хоры коллектив архайдта, Оперæ æмæ балеты театры аивадон разамонæг, Уæрæсейы адæмон артисткæ **Гергиты Ларисæйы** разамындæй **Сергей Рахманиновы** юбилейы кадæн цы концерт ацъд, уым.

Хор азарыд композиторы романс "Здесь хоро-шо".

— Гергиты Ларисæ цымыдисдзинад равдыста æрыгон хоры къордмæ æмæ сывæллæттæн республикæйы егъаудæр Музыккалон театры сценæйыл азарыны фадат радта. Уый ноджы стырдæр ныфс бауагъта къорды архайджыты зæрдæтæ. Ахæм

ныиад æмæ музыкамæ цымыдисдзинад. Мæ куысты сæйраг мидис, куыд разамонæгæн, афтæ уыд хоры зарæггæнджыты къорд саразын — коллективон æнкъарæнтæ сæм сæвæзын кæнын, уымæн æмæ, хоры чи зары, уыдон хъуамæ, æнæмæнгæй, кæ-

та сколайы культурон царды алыхуызон мадзæлтты. Арæст куы 'рцыд, уæд йæ рæзты сæйрагдæр уавæрыл нымæд уыд, канд хи сколайы æмæ районы зарын нæ, фæлæ фылдæр фæлтæрддзинад райсын.

Уымæй сын ноджы фылдæр бауарзын кодта хоры зарын. Ноджы ма иумæ бахуыстам концертмейстер **Реуазты Надеждæйы** коллективимæ. Уый тынг фæахъаз сывæллæтты курдиаттæ раггом кæнынны хъуыддаджы. Уымæ

фадат бирæтæн нæ вæй-йы, æмæ профессионалон зарæггæнджытæ æмæ зындгонд пианистимæ иу сценæйыл æрлæууай, — бафтыдта ма йæ ныхасыл Гаситы Иринæ.

ДАРЧИТЫ Юлия

Курдиатджын кæстæртæ

Фæндыр — йæ царгы цин

Амонд, загъынц, уаддымгæйæ уæлдай нæу, дугъон бæхыл бад. Кæстæры зæрдæйы хæрæвзонгæй цы курдиаты зынг ссудзы, уый та арæхстджын хистæрты аудындынады руаджы рахизы сфæлдыстадон æрхъуыды æмæ арæхстдзинадмæ. Афтæ кæй у, уый уæлдай тынгдæр рабæрæг вæййы, фæсивæдæй йæхи национ музыкалон аивады чи фæлвары, уыцы курдиатджын рæзгæ фæлтæры æнтыстдзинæдтæй.

Дæуджыхъæуы 7-æм астæуккаг сколайы 9-æм къласы ахуыргæнинаг **Джыккайты Артур** хæрзсаби ма уыд, афтæмæй бауарзта ирон фæндыр-дзагъды аивад. Йæ мадымад, дæсны æмæ арæхстджын музыкант **Тарханаты Маринæйæ** фыццаг хатт феххуыста ацы музыкалон инструмен-ты зæрдæагайынгæнæг зæлтæ. Йæ къуктæм та фыццаг хатт фæндыр райста дыууадæсæздзыдæй. Йæ курдиат æмæ зæрдæргæвæвдзинад куыд амонынц, уымæ гæсгæ цæгъды æнæ хистæрты æххуысæй. Куыд нын загъта, афтæмæй нотæтæ нæ зоны. Ирон зæрдæжы кæнæ цагъды зæлтæ телеуынынадæй, радиойæ уа, Интернеты национ музыкалон сайттæй куы феххуыс, уæд æй уайтагъдæр зæлæй-зæлмæ дæсны йæхи фæндырæй ацæгъды. Сколайы дæр йæ уыцы арæхстдзинад æнæбафип-

пайгæ нæ фесты. Тематикон изæрты, къласы сахаты кæнæ уоркты 'хсæн фæлладуадзæн рæстæджы Артур йæ фæндыр-дзагъдæй барухс кæны ахуыргæнджытæ æмæ æмкъласонты зæрдæтæ.

тæй сколайы цы олимпиадæтæ æмæ фæсурокты сфæлдыстадон архайд вæййы, уым æхсызгонæй фæархайы. Йæ уæздан-дзинад æмæ 'гъдау дæр у тæхудиагæн бафæзминаг.

ГАСАНТЫ Валери

Æмдзæвгæтæ

Уалдзæг

Аргæутты бæстæмæ Уалдзæг нæм æрцыд. Быдыртæ 'мæ кæмттæ Цины каст кæнынц.

Акæсут фæйнардæм — Цас рæсугъд нывтæ. Æрдзы зæрдæ райы, Дунемæ кæсгæ.

Майы фæлмæн бонтæ Мах ныр буц кæнынц. Дидинджыты улæфт Бæстæн рухс дæтты.

БЫГЪУЫЛТЫ Алисæ, Дæуджыхъæуы 43-æм сколайы 6 "А" къласы ахуырдау

Æрдзы нывтæ

Цæй хорз у бон, цæй хорз у уалдзæг, Куыд зары булæмæргъ сæумæ. Быдыртæ дидинджытæ калыц, Сæ хæрздæф 'рбахæццæ мæнмæ.

Сыр-сыргæнгæйæ уайынц дæттæ, Хур худы алкæмæ фæлмæн. Куыд райдзаст уалдзæг у хæхбæсты, Мæ зæрдæ барухс ис мæнæн...

ПУХАТЫ Ацæмæз, Дæуджыхъæуы 43-æм сколайы 9 "В" къласы ахуырдау

Маг

Хæрзцыбыр дзырд — ныййарæг мад, Нæ къонаты æхсидгæ арт. Нæ зарджыты рæсугъддæр зæл, Нæ уалдзыгон фæлмæн изæр.

Сывæллæттæн зынаргъдæр ном, Нæ аргæутты æххон кæрон, Нæ зæрдæтæн сæ цинхæссæг, Нæ зæрин хур, нæ рухсдæттæг,

Нæ раст фæндаг, нæ царды уаг, Нæ амонд — дунейæн йæ фæг. Нæ удлæууæн, нæ фæрныг цард, Хæрзцыбыр дзырд — ныййарæг мад.

БЕКЪОЙТЫ Аделинæ, Дæуджыхъæуы гимназ "Диалог"-ы 7-æм къласы ахуырдау, ахуыргæнæг КИСИТЫ Зæремæ

Культурон традицитæ

Фестивалы уæлахиздзаутæ

Фольклорон кафты театралон къорд "Æртхурон" Абхазы архайдта фестивал "Алтын-Майдан"-ы æмæ бацахста фыццаг бынат.

— Мæнæн тынг æхсызгон у, нæ кæстæр кафджыты къорд фестивалы уæлахиздзау кæй сси, уый.

Фæнды ма фæбæрæг кæнын, абхазаг адæм ныл тынг зæрдиагæй кæй сæмбæлдысты, сценæйæ нæ нал уагътой. Уымæй дарддæр мах бахæлар стæм иннæ регионты коллективимæ, сарæзтам чысыл мастер-класстæ. Ахæм фембæлдтытæ пайда сты уымæй, æмæ сæ мах цавæрдæр ногдзинæдтæ базыдтам, уыдон та махæй, — загъы къорды аивадон разамонæг Бестауты Георги.

Фестивалы сæйраг нысан у нæ бæстæйы адæмты культурон традицитæ бахъахъхъæнын, алы регион-ты аивадон коллективы 'мгуыстад фидар кæнын æмæ алы адæмышæттыты 'хсæн хæлардзинад тауын.

Фарс бацæттæ кодта ХЪОЙБАЙТЫ Галинæ

Фыдæлтыткон æгъдау

Базыгæй кувын

Базытæ сты кусарты раззаг æгъдты дæллаг хæйттæ. Кусартæнæг сæ цины фынгмæ зынтæй фæхидæн кæны æгъдтæй. Уымæн æмæ сæ сæттын нæ фæтчы. Бадты хистæр фæкувы бæгæны æмæ рахиз базыгæй, стæй сæ адæтты бадты кæстæртæм. Дыккаг хистæр та — æртæ фарскай, æртыккаг хистæр — раззаг хуылфыдзаумæтты физионагæй. Æмæ сæ адæттыц бадты астæуæй дæлæмæ бадæг кæстæртæм.

Ирыстоны хъæуты кæм-дæртты ацы æгъдау афтæ нæ кæныныц. Кæм дзы хистæр æртæ фарскай кувы, кæм та — раззаг хуылфыдзаумæтты физионагæй. Уый раст нæу. Фыдæлты æгъдау сæм кæлдæр чидæр фæхæлдта... Суанг ма нæ адæмы истори æвдисæг Нарты кадджыты хистæр базыгæй куы кувы. Кадæг "Уырызмæджы æнæном лæппу"-йы кæсæм: "Уырызмæг Нарты æгъдаумæ гæсгæ, базыг цирхъы фындзыл бакодта æмæ кувы. Куывд куы фæци, уæд дзуры лæппумæ: "Лæппу, рауай, ацаход, мæ хур!"

Базыг, уæн æмæ сгуы сты кусартæн йе "гъдау хæйттæ. Базыг хистæр бæгæныны ккусимæ адæтты

Кадæг "Уырызмæджы æнæном лæппу"-йы кæсæм: "Уырызмæг Нарты æгъдаумæ гæсгæ, базыг цирхъы фындзыл бакодта æмæ кувы. Куывд куы фæци, уæд дзуры лæппумæ: "Лæппу, рауай, ацаход, мæ хур!"

кæстæртæм. Уыдон ын йе "гъдау куы скæныныц, уæд йæ асæттыныл сæ тых бавзарыныц. Чи йæ асæтты, уымæн хистæр кады нуазæн радты.

Уæн-иу фыдæлты дуджы нуазæнимæ лæвæрдтой сгуыхт хæстон лæгæн. Ныр та кæстæртты цæрæнбонны сидтыл, йæ фыдæй къухæй ратонгæйæ, хай кæстæртæн нуазæнимæ.

Сгуы къæбицгæстæ хуынимæ арвитынц мыггагæй, хæстæджытæй тагъд рæстæджы чындзæхсæв кæнæ, куывд кæмæ уыдзæн, сыхы куывдæй — иннæ азы сын фысым чи уыдзæн, уыдонмæ.

Фæрсчытæ æмæ раззаг хуылфыдзаумæтты физионагæй бахæрынæй уæлдæй фынгыл уый бæрц æгъдæуттæ нæй. Кусарт нæ акæнгæйæ, æртæ фарскай кувы, æртæ кæй сты æмæ фынджы бæркадыл кæй ахадынц, уый тыххæй.

ЦГЪОЙТЫ Хазби

Туризм

Рæстæгмæйы фысымуæттæ

"Уырыссаг газет" куыд фехъусын кодта, афтæмæй, фаронимæ абаргæйæ, ацы азы сæрды райдианы Цæгат Ирыстонмæ æрбацауæг туристты нымæц бæлвырд фæфылдæр.

Æрбацауæг нæм туристты æрбынаеттон кæнынæн рахастæуыд рæстæгмæйы модулон мини-фысымуæттæ саразыны уынафæдæ.

— Кæй зæгъын æй хъæуы, ныртаккæ туристон агентæдтæ æмæ фысымуæттæ парахатæй кусынц. Фаронимæ абаргæйæ, ацы азы сæрды кæрон æрбафтæг туристты нымæц æппын-къаддæр фæндзай проценты кæй фæфылдæр уыдзæн, уый зæгъæн ис, — фехъусын кодта Цæгат Ирыстоны Туризмæ комитеты сæрдары хæди-вæг Тебиаты Мæдинæ.

Нырдагæн нæ республикайы сарæзтæуыд фараст ног туристон базæйы.

Нæ уацхæссæг

Фыссынц "Рæстдзинад"-мæ

Иу сыхы богæлттæ

Сых — чиныг, хъæу — айдæн. Ацы æм-бисонд рагæй-æрæгмæ у диссаджы хъуыды. Адæймаджы сыхагæй хуыздæр чи зоны, æмæ йын хорз сыхаг куы уа, уæд уый амонды хос у. Хорз сыхагты 'хсан цард-тæн Заманхъулы, Хетагкаты Къостайы номыл уынджы. Сылгоймагыл азтæ куы рацауы, уæд мысы, сыхы цавæр адæм царди, цы 'гъдау сæм уыди, чи цавæр фæд ныуагъта йæ фæстæ. Æз арæх цæуын Заманхъулмæ, уынын, чи куыд цæры, куыд хъомыл кæнынц сæ цоты, цавæр лæппутæ дзы уыдис, стæй дзы абон цавæр æрыгон фæсивæд хъомыл кæны.

Сидæхъаты Солтаны фырт Юрий уыд æфсады бультон, хъæбысæйхæцæг, мотоциклетон спорты Уæрæсейы мастер. Тауитаты Жрапп уыдис хъæбысæйхæцæг, æппæтдунон къласы спорты мастер. Абон нæ сыхы хъомыл кæнынц диссаджы лæппутæ æмæ чызджытæ. Æгайтма Марат у уæгъди-бар хъæбысхæстæй республикайы æртæ хатты фыццаг бынæттæ, дыууæ хатты дыккаг бынæттæ æмæ æртæ хатты 3-аг бынæтты бацахсæг. Нырма у 7-æм къласы ахуырдау. Марат тынг сæрæн лæппу у, йæ фыд Руслан æмæ мад Элинозæн æгъдауджын æмæ коммæгæс кæстæр.

Хорз, хæрзæгъдау цот хæссынц Бæройты Валерæ æмæ Лянæ дæр. Абон бирæ цот дарын тынг зын у, фæлæ Лянæйæ афтæ нукуы ничи фехъуыста, мæнæ мын зын у, кæнæ бафæлгæсчидтæн. Ис ын сæрæн дыууæ фыртæ æмæ хурагæс дыууæ чызджы. Лянæ йæхæдæг сывæллæтты цæхæрадоны хъомылгæнæгæй кусы. Йæ

дыууæ фыртæ спортмæ (хъæбысæй хæцынмæ) рæвдз æмæ хæрзæгъдау кæй уыдысты, уый тыххæй æрвыст æрцыдысты Бетырбухмæ сæрмагонд спорты сколаамæ, кæм ма райсдзысты аттестат, астæуккаг скъола каст кæй фесты, уый тыххæй дæр. Батрадз æмæ Артур, бирæ уын бантысæд, адон За-

дæр сты. Артур, Батрадз алы хатт дæр уæлахиз ут, æгъдауджын æмæ хистæртæм хъусæг.

Фыдæлтæ кæддæр афтæ дзырдтой: "Куыр, дам, куырдыл ахыр кæны". Æмæ уый раст у, сывæл-лонæн дæнцæг куы нæ уа, уæд ницауыл сахуыр уыдзæн.

Батрадз æмæ Артурæн

Бæройты Алинæ Европæйы чемпион

манхъулы райдыдтой спорты архайын, сæ тренер та уыдис кусæндон "Бухар-Дон"-ы руаджы, цы спортидон хайд байгом, йæ сæргылауæг Сергей ктачеы руаджы, уым.

Ам Сергей бацархайдта, цæмæй тренерæй кусын райдыдтаид Борыхъуаты Аслан, æмæ нæ фæрæдды. Асланы фæрцы абон Батрадз æмæ Артур сты сæ кары уæлахиз-дзаутæ. Лянæимæ ны-майын райдыдтам сæ хæрзиджытæ, майдантæ, æмæ нын 60-йæ фæфыл-

сæ кæстæр хо Алинæ райдыдта Спорты галуамæ цæуын, æмæ абон у 15 майданы хицау, хорзæх-джын та сис Уæрæсейы чемпионкæ уæгъдибар хъæбысхæстæй горæт Смоленскы. Уыцы 14 бы-натæй иу хатт 2-аг бынат Дагестаны, 3-аг бынат ам, нæхимæ, иннæтæ сты иу-уылдæр фыццаг бынæттæ. Хæрз æрæджы Алинæ йæ карæнты 'хсан ссис Евро-пæйы чемпионкæ. Уыцы ерыстæ цыдысты

Хъуыдаккаты Вадим

æмæ Алинæйы цот Давид æмæ Ангелинæ дæр мах фарсмæ цæрынц. Давиды Хуыцау сарæзта машинæ-тæм, цы нæ зоны, ахæм ын нæй. 28 майы йæ афæндараст кæндзыстæм æфсады рæнхъытæм. Дæзбæхæй сыздæхæт нæ сыхмæ.

Ангелинæ ахуыр кæны Дæзуджыхъæуы медицин-он колледжы 3-æм курсы. Йæ сæрæндзинадмæ гæс-гæ дзы хъуамæ рауайа дæсны медицинон хо.

Ангелинæ дæр у уæгъ-дибар хъæбысæйхæцæг, ис æм бирæ майдантæ, уый дæр фæстейы нæ лæ-ууы. Иу сыхы ахæм спортуарæджытæ куы уа, уæд сын æвæрæ фæнда-гыл ацæуынагъ тас нæу.

Ацы кæстæртæм йæ цæст дары сæ хистæр, футболон секцийы разам-онæг Æгайты Азæмæт. Бантысæд уын, нæ сыхы богæлттæ! Рæстæндаг ут!

Ацы сыхы цæрджыты кой кæм ракодтон, уым ма мæ фæнды зæгъын, сæ ныййарджытæ кæй сты фæзминаг, хъæуы 'хсан бахъуаджы сахат алкæй раз дæр балæууыныц æнæ-зивæгæй, сæрæн æвнæлд кæнгæйæ. Æгайты Руслан фыдæбон кæны Дæзуджы-хъæуы "Водоканал"-ы, йæ бинойнаг Элиноз у хъæу-оветы депутат, Бæройты Валерæ кусы æхсæнад "Бухар-Дон"-ы, Лянæ, куыд загътон, афтæ у хъо-мылгæнæг сывæллæтты цæхæрадоны, уæдæ Хъуы-даккаты Вадим та у хæдзаргæнæг, алцыдæр кæны йæхи къухæй, йæ бинойнаг Алинæ кусы хъæууон скъолайы. Æнæ-низ æмæ амонджын ут, мæ сыхæттæ!

ТАУИТАТЫ Минтæ, æхсæнадон архайæг

Бынæттон хиуынаффæйад

Скейт-парчы арæзтæд

Дæзуджыхъæуы фæ-зындæгон гор амы бын ны-рыккон скейт-парк.

Ацы хабар фехъусын код-та горæты администрацийы пресс-службæ. Парк æрбынаеттон уыдзæн Хъæсаты Колкайы уынгмæ æвæх ран Торчы былгæрæтты. Чысыл хъа-гæй дыууæ мин квадратон метры фæзатыл роллертæ æмæ скейтертæн сараз-

дзысты сæрмагонд фæстæ. Ныртаккæ экстримуарæг адæм тренировкæтæ кæ-нынц Чкаловы уынджы хиды бын.

— Ног скейт-парк æппæт нырыккон домæнты (æдæс-дзинады домæнтæ дæр ны-майгæйæ) аккаг уыдзæн. Ацы аз скейт-парчы бетон бындур бацæттæ кæн-дзыстæм. Сывæллæттан скейттæ, ролликат æмæ са-мокаттæ тренировкæтæ кæнынны фадат кæй фæры-цы уыдзæн, фæстæдæр ахæм сæрмагонд тренажертæ æрæвæрдзыстæм. Ныртак-кæ ифтонггæртæуауызæг куыстуатимæ ныхæс кæнæм, — загъта администрацийы аивкæнынад æмæ цъæхæв-лысты управленийы хицауы хæдидæг Хъороты Давид. Фæзæджы райдианмæ арæзтады фыццаг хай кæ-ронмæ ахæццæ уыдзæн. Дæзуджыхъæукæттæ плат-формæ Za.gorodsgda.ru-йы фæрцы, кæй аивкæнынадыл схъæлæс кодтой, скейт-парк у уышы 18 объектæй иу. Скейт-парк аразынц на-цион проект "Цæрæнуæттæ æмæ горæтæг уавæртæ"-мæ гæсгæ.

15-æм регион

Дзырббыг

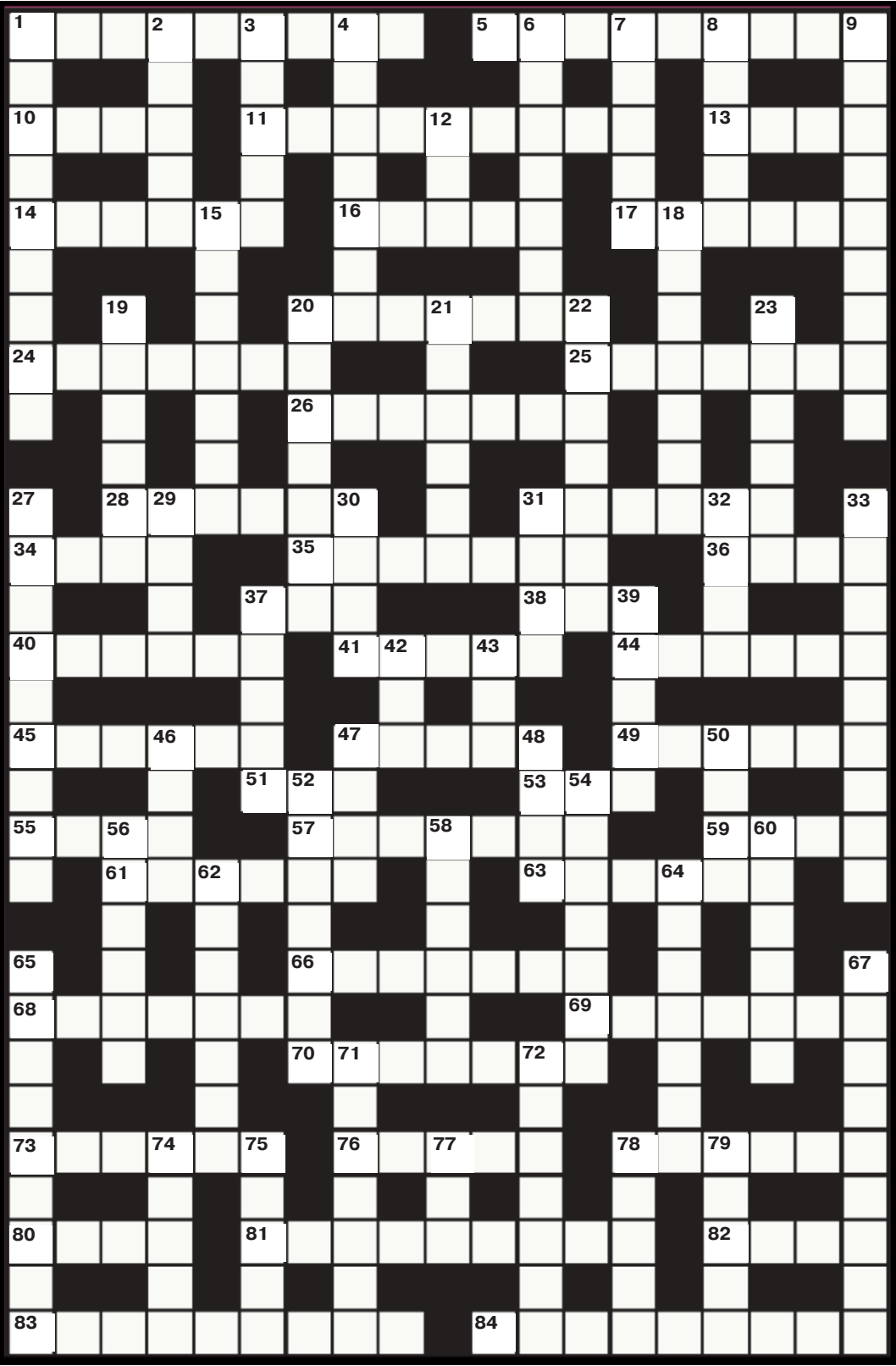
ФÆРСЫРДÆМ: 1. Цырджæст. 5. Доны бардуаг. 10. Хъуын, къæм. 11. Зындгонд советон уырыссаг артист. 13. Хъæу Цæгат Ирыстоны. 14. Цыр, æвзыгъд. 16. Къустæ æвæрæн. 17. Ихдзæуæн. 20. Давæг æдзудхæд ... агур. 24. А. Толстойы аргæу "Золотой ключик"-ы ар-хайæг. 25. Адаг, мæскъ. 26. Дуртæй ауæст. 28. Фæздæг-дзæуæн. 31. Кæсæг æргъайы мыггагæй. 34. Æвæстаг. 35. Сомихы паддзах III æнусы кæрон æмæ IV æнусы рай-дайæны. 36. Фæлгæт. 37. Хох Хуссар Ирыстоны. 38. Хæдзары дзаума. 40. Хиконд къалбас. 41. Зындгонд ук-раинаг поэты ном. 44. Сылхуыз. 45. "Æз фæхуысдзы-нæн... уыцы бæмбæгыл". 47. Коцойты Арсены радзырд "Ханифæйы мæлæт"-ы архайæг. 49. Уисæй бæндæг. 51. Департамент Францы. 53. Хетæгкаты Къостайы рай-гъуырен хъæу. 55. Лæнк. 57. Къонайы хай. 59. Рагон испландиаг таурæгъы хуыз. 61. Хуыйæндаг. 63. Тъæлпæн, лæгъз. 66. Хæст паддзахады мидæг. 68. Æдзæрæг бæстæ Чилийы. 69. Балетон термин. 70. Уæзбын, æна-рæхст, æнæрхуыды. 73. Сырдты бал. 76. Лæбырд. 78. Мидыбындзыты бардуаг. 80. "Пака худ нысчылтæ, сæр æхсырфæй..." (Кьоста). 81. Паддзахад Хуссар Америкы. 82. Æнтуылдзы хай. 83. Æнæ исты райсгæйæ, хъуыддаг чи нæ аразы, ахæм æдзæсгом адæймаг. 84. Саргытæ бæхы фæлысты хай.

БЫНЫРДÆМ: 1. Къантор. 2. Лæппынвос. 3. Æрмæг. 4. Тæхæг маргъ. 6. Горæт Чехийы. 7. Авджын мигæнæн. 8. Паддзахад Африкайы. 9. Уæрдонны хай. 12. Адæмхатт Либерийы. 15. Уæлæдарæс. 18. Зонджын лæджы... бæрæг вæййы. 19. Музыкалон инструмент. 20. Музы-калон пьесæ. 21. Цæуæгонд Гуырдызый. 22. Бынхæрд. 23. Цъымарайыл цæрæвæрд. 27. Сахъдзинад, æхсар. 29. Цæуæгонд Германы. 30. Тæхæг маргъ. 31. Нархоры æн-дæр ном. 32. Хæхбæстæ Уæрæсейы. 33. Хæмпæлгæрдæг. 37. Хуылфыдзаума. 39. Лæппулæг. 42. Сомы. 43. Сырд. 46. Прибалтикайæг паддзахады сæйраг горæт. 47. Ауæдз. 48. Рæстæджы бæрц. 50. XIX æнусы даниаг зындгонд ахуыргонд æвзагзонынад. 52. Удгоймаг. 54. Экономикæйы къабаз. 56. Хæдгъуыстгæнджы кусæн-гарз. 58. Исты æвæрæн. 60. Медицинон кусæг. 62. Ком-муналон кусæнуат. 64. Фысвосы фæззыгон хизæнуат. 65. Зæйц. 67. Хæмпæлгæрдæг. 71. Музыкалон пьесæ. 72. Уæрæсейы адæмхæттытæй иуы минæвар. 74. Ансамбл аст адæймагæй. 75. Уæзы бæрц. 77. Нозт. 78. Чызджы-ты хохмæ куы... кодтам, уæд бамбæрстон хохаг фæн-даджы ад. 79. Хорздзинадæн аргъ нæгæнæг.

Дзуаппытæ 8 июлы номыры мухуыргонд дзырбдыдæн

ФÆРСЫРДÆМ: 4. Дзуг. 6. Гæды. 7. Асин. 9. "Симд". 11. Тузар. 12. Кадæг. 17. Æнтæф. 19. Фосгæс. 20. Къада. 21. Фæндырдзæгъдæгæй. 22. Синаг. 4. Бадры. 25. Заман. 29. Уыдæс. 30. Зымæг. 31. Къус. 33. «Дыса». 34. Æлæг. 35. Ивар.

БЫНЫРДÆМ: 1. Едыс. 2. Æгæд. 3. Тæрæз. 5. Уираг. 8. Мурæ. 10. Сæгъ. 13. Æнæфсис. 14. Хосдзау. 15. Хæсгард. 16. Адмирал. 18. Фадгъ. 20. Къæдз. 23. Азым. 26. Адæг. 7. Уæйыг. 28. Уылæн. 31. Каис. 32. Сарт.

Сæйраг редакторы исæн уат — 25-96-27.

Сæйраг редакторы хæдидæг: Бугаты Эльзæ — 25-63-19. Бæррон нымæрдæ: Галбаты Алæтæ — 25-93-68. Сæрмагонд фæрсты редактор: Сланты Аслан — 25-94-37. Шеф-редакторæ: Касаты Батрадз — 25-93-74, Абайты Эдуард — 25-99-33. Рауагъды редактор-тæ: Баскаты Эльзæ, Гæззаты Фатимæ — 25-91-89. Сæйраг бухгалтер: Дойаты Ленæ — 25-94-19. Уацхæсджытæ: Гасанты Валери — 25-96-50, Саутæты Тамила, Баскаты Уырызмæг — 25-96-31, Гукаты Жаннæ — 25-96-50, Дедегкаты Зæлиноз — 25-94-57, Хойбайты Галинæ — 25-90-54, Гобозты Агуындæ, Цæгæраты Эльмирæ — 25-96-16, Хæмбаты Морис — 25-91-92, Хуыбаты Ларисæ — 25-96-31. Къамисæг: Хъайыртты Динæ — 25-91-88. Сайты редактор: Хозиты Дæрсæсæ — 25-90-54. Рекламæйы хайдны сæргълæуæг: Бызыккаты Земфирæ — 25-67-03. Корректортæ — 25-93-36, компьютерон цех — 25-93-97.

✓ Нæ газетæй ист æрмæгæй æндæр мухуырон рауагъды пайдæгонд куы цæуа, уæд хъуамæ æнæмæнг бæрæгтонд уа, "Рæстдзинад"-æй йæ кæй систой, уый.
✓ Фыстæджытæ, къухфыстытæ, къамтæ æмæ нытæн рецензи нæ дæттам, стæй сæ автортæм дæр фæстæмæ нæ 'рвитæм.
✓ Газеты цы æрмæджытæ рацауа, уы-доныл бæрзондзинад хæссынц сæ автортæ.
✓ Рекламæ æмæ хуысгæнæнæтты тыххæй "Рæстдзинад"-ы редакци йæхимæ бæрзондзинад нæ исы.

Редакци, рауагъдæ æмæ типографийы адрес:
362015, РЦИ-Алани, г. Дæзуджыхъæу, Къостайы проспект, 11.
Мухуыргонд цæуы акционерон æхсæнад "Ирыстон-полиграфсервис"-ы

Офсетон мухуыр 1.88 мухуырон сыфы. Газет цæуы къуыри фондз хатты. Индекс 53901. Тираж 3112. Заказ № 822. Мухуырмæ хъуамæ фыст æрцауа — 18.00. Мухуырмæ фыст æрцъд — 18.00.
Email: rastdzinad@mail.ru
Сайт: www.rastdzinad.ru